

Föräldrar som förmyndare

Företrädare och förvaltare för barn i ekonomiska och juridiska angelägenheter

Denna folder har tagits fram av överförmyndarna i samverkan, 2007

Vad är en förmyndare?

Alla som har fyllt 18 år är myndiga. Intill dess ett barn har fyllt 18 år skall det därför finnas någon – en vårdnadshavare – som för barnets räkning fattar beslut om barnets person. Barnet behöver också någon som fattar beslut om dess ekonomiska och/eller juridiska angelägenheter. Det gör förmyndaren. För det mesta är vårdnadshavaren också förmyndare. Eftersom föräldrarna normalt är vårdnadshavare är det också det vanligaste att föräldrarna även är förmyndare. Vårdnadshavare och förmyndare är alltså i regel samma personer.

– Om den ena föräldern har dött, kan den andra föräldern vara ensam vårdnadshavare och förmyndare.

– I speciella fall kan tingsrätten förordna en medförmyndare, vid sidan av föräldraförmyndaren.

– Om barnet inte har någon förälder i livet utser tingsrätten en särskilt förordnad vårdnadshavare, som i regel också blir förmyndare.

Barnets pengar skall användas till barnet. Något annat syfte, t.ex. att hela familjens ekonomi skall förbättras, är inte tillåtet. Barnets pengar skall placeras så tryggt att kapitalet säkras. Kravet på avkastning (ränta, utdelning) är därför inte viktigast.

Vad gör en förmyndare?

Den lagstiftning som styr föräldrars verksamhet har karaktären av skyddslagstiftning för barnet. Allt som görs skall göras för barnets bästa. Förmyndarens uppgift är att förvalta barnets tillgångar samt företräda barnet i angelägenheter som inte rör barnets person.

Förmyndaren skall med omsorg fullgöra sina skyldigheter och alltid handla på sätt som bäst gagnar barnet. Föräldrar skall när barnet fyller 18 år kunna redovisa sin förvaltning för barnet. Förvaltningen sker under skadeståndsansvar.

Ekonomi

Huvudregeln är att föräldrarna skall sörja för och bekosta barnets dagliga behov (försörjningsplikt).

Men i det fall barnet har egna tillgångar som barnet fått exempelvis genom arv och föräldern inte själv har ekonomiska resurser, så får barnets tillgångar tas i anspråk för inköp av cykel, dator, moped eller dylikt till barnet. De tillgångar därutöver som inte används till barnet skall placeras på bank eller

motsvarande i barnets namn. Förmyndaren får alltså inte sammanblanda sin egen eller annans ekonomi med barnets, t.ex. genom att sätta in barnets medel på konto i sitt eget namn.

Föräldrar får heller inte ge bort barnets tillgångar till exempelvis ett syskon för att utjämna en eventuell orättvisa mellan barnen.

Kontrolleras förmyndare?

I varje kommun finns en överförmyndare som utövar tillsyn över alla förmyndare. Tillsynen kan vara allmän eller påbörjad av någon särskild anledning, se nedan. Alla förmyndare – även föräldraförmyndare – är skyldiga att lämna överförmyndaren upplysningar om sin verksamhet, om detta begärs.

Kan föräldrarna alltid företräda sitt barn?

Det finns tillfällen då förmyndaren inte får företräda sitt barn, exempelvis om båda har del i samma dödsbo. Då måste en god man förordnas för att bevaka barnet intresse vid den särskilda transaktionen.

Fri eller kontrollerad förvaltning?

Som huvudregel gäller att föräldrarna fritt bestämmer hur barnets tillgångar skall användas till barnet, med vissa undantag. Föräldrarna måste exempelvis alltid ha överförmyndarens samtycke till att köpa en fastighet eller en bostadsrätt för barnets räkning.

Föräldrars fria förvaltning går över i så kallad kontrollerad förvaltning när barnets tillgångar överstiger 8 pBB. Föräldrar är skyldiga att anmäla detta till överförmyndaren, normalt sker detta genom att en så kallad förteckning inges.

Den kontrollerade förvaltningen innebär att överförmyndaren har en strängare tillsyn över förmyndarens förvaltning av barnets tillgångar. Föräldrarna skall därför årligen, före den 1 mars, lämna en redovisning till överförmyndaren över förvaltningen föregående år på särskild blankett. Redovisningsskyldigheten gäller även när barnet blir ägare till fast egendom.

Redovisningen granskas av överförmyndaren. Föräldrarna behöver också överförmyndarens tillstånd till vissa åtgärder, t.ex. att köpa aktier. Om tillgångarna kommer att understiga 4 pBB skall den kontrollerade förvaltningen upphöra.

När en kontrollerad förvaltning avslutas skall en sluträkning lämnas. När förvaltningen upphör får den som fyllt 18 år möjlighet att granska förvaltningen hos överförmyndaren. På detta vis försöker lagen att uppnå trygghet för barnet.

Fakta

I vissa kommuner finns i en överförmyndarnämnd istället för enskild överförmyndare.

Fakta

Prisbasbeloppet (pBB) är 40 300 kronor år 2007.

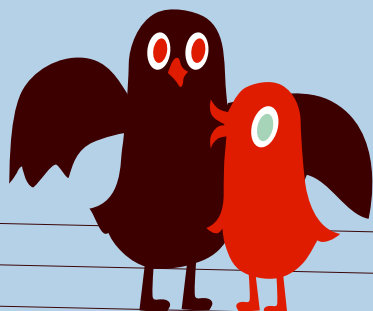

Överförmyndarspärr

Eftersom föräldrar i regel fritt förvaltar barnets egendom är också barnets bankkonton tillgängliga för uttag av föräldrarna, utan tillstånd från överförmyndaren. Detta gäller både fria och kontrollerade förvaltningar. Men om det finns anledning att anta att föräldrarna inte använder barnets pengar till barnets bästa, kan överförmyndaren besluta att barnets bankkonto skall förses med en spärr mot förmyndarens uttag, så kallad överförmyndarspärr. Förmyndaren måste då ansöka om tillstånd hos överförmyndaren om att få ta ut pengar. Även i andra fall kan barns tillgångar på bankkonton eller motsvarande förses med sådan spärr, t.ex. när barnet får ett arv eller försäkringsmedel överstigande 2 pBB.

Särskild överförmyndarkontroll och särskild förvaltning

I gåvobrev, testamente mm (arv, förmånstagarförordnande i försäkring i anledning av dödsfall) kan finnas villkor om att tillgångarna skall stå under särskild överförmyndarkontroll. Särskild överförmyndarkontroll innebär att pengarna sätts in på överförmyndarspärtrat konto och att reglerna för kontrollerad förvaltning gäller. Föreskrivs särskild överförmyndarkontroll vid gåva skall det anmälas till överförmyndaren att barnet fått denna gåva. Egendom som tillfaller ett barn kan också vara villkorat att förvaltas av en bank eller annan person och således inte förmyndaren. Detta kallas särskild förvaltning. Syftet kan vara att givaren inte vill att föräldrarna skall bestämma över egendomen eller att barnet skall få egendomen senare än på sin myndighetsdag. På så vis undantas egendomen från överförmyndarens tillsyn. Överförmyndaren gör dock en prövning om angiven föreskrift uppfyller kraven på särskild förvaltning.

Kontakt

Överförmyndaren i din kommun kan lämna ytterligare information. Många kommuner har också information på sin hemsida.

www.ale.se
0303-33 00 00

www.kungalv.se
0303-23 80 00

www.of.goteborg.se
031-61 35 60

www.lillaedet.se
0303-680 00

www.harryda.se
031-724 61 00

www.stenungsund.se
0303-680 00

www.partille.se
031-792 10 00

www.alingsas.se
0322-61 60 00

www.tjorn.se
0303-680 00

www.orust.se
0303-680 00

www.kungsbacka.se
0300-83 40 00

www.molndal.se
031-315 10 00

www.ockero.se
031-97 62 00

www.lerum.se
0302-52 10 00